T006 A HÀM VI Q29 Sa Môn Pháp Sa Môn Quả

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A HAØM QUYEÅN 29 KINH 797. SA-MON PHAP SA-MON QUA1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phaùp Sa-moân2 vaø quaû Sa-moân3. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi: “Nhöõng gì laø phaùp Sa-moân? Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo, töø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh. Nhöõng gì laø quaû Sa-moân? Ñoù laø quaû Tu-ñaø- hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm vaø quaû A-la-haùn. “Theá naøo laø quaû Tu-ñaø-hoaøn? Ñoaïn töø ba keát. Theá naøo laø quaû Tö-ñaø-haøm? Ñoaïn töø ba keát; tham, nhueá, si moûng. Theá naøo laø quaû A- na-haøm? Ñoaïn saïch heát naêm haï phaàn keát. Theá naøo laø quaû A-la-haùn? Ñoaïn töø vónh vieãn tham, nhueá, si; ñoaïn töø vónh vieãn taát caû caùc thöù phieàn naõo.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 798. SA-MOAN PHAUP SA-MOAN NGHOA4 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phaùp Sa-moân, Sa-moân vaø nghóa Sa-moân5. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi: “Nhöõng gì laø phaùp Sa-moân? Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo, töø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh. Nhöõng gì laø Sa-moân? Ngöôøi thaønh töïu phaùp Sa-moân naøy. Nhöõng gì laø nghóa Sa-moân? Ñaõ ñoaïn töø

1.

Quoác Dòch, quyeån 26, tuïng 5. Ñaïo tuïng tieáp theo, “5. Töông öng Thaùnh ñaïo, phaåm 2”. Ñaïi Chaùnh, quyeån 29, kinh soá 797. –Paøli, S. 45.35. Saømaóóa.

2.

Sa-moân phaùp ¨F ªù ªk. Paøli: saømaóóa.

3.

Sa-moân quaû ¨F ªù ªG. Paøli: saømaóóaphala.

4.

Paøli, S. 45.36. Saømaóóa.

5.

Sa-moân nghóa ¨F ªù ¸q. Paøli: saømaóóattha.

vónh vieãn tham duïc, saân nhueá, si meâ; ñoaïn töø vónh vieãn taát caû caùc phieàn naõo.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 799. SA-MOÂN QUAÛ Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Coù quaû Sa-moân. Nhöõng gì laø quaû Sa-moân? Ñoù laø quaû Tu-ñaøhoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn.” Sau khi Phaät

noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 800. BAØ-LA-MOÂN6 Cuõng vaäy, phaùp Baø-la-moân, Baø-la-moân, nghóa Baø-la-moân, quaû Baø-la-moân; phaùp phaïm haïnh, ngöôøi phaïm haïnh, nghóa phaïm haïnh, quaû phaïm haïnh, ñeàu noùi nhö treân. M KINH 801. NGUÕ PHAÙP7 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm phaùp mang laïi nhieàu lôïi ích cho söï tu An-na-ban-na

6. Paøli, 45. 37. Brahmaóaóa; 30-40. Brahmacariya. 7. Quoác Dòch, quyeån 26, Tuïng 5. Ñaïo tuïng, Töông öng 6. An-na-ban-na, goàm möôøi taùm kinh, kinh soá 12559-12576; moät phaåm duy nhaát. AÁn Thuaän Hoäi Bieân, Tuïng 4. Ñaïo phaåm, Töông öng 14. An-na-ban-na nieäm, goàm hai möôi hai kinh, kinh soá 1082-1103. Phaàn lôùn töông ñöông Paøli, S. 54. AØnaøpaønasaöyutta. Ñaïi Chaùnh quyeån 29, kinh soá 801-815. Phaät Quang quyeån 29, kinh soá 813-827.

nieäm. Nhöõng gì laø naêm? An truï luaät nghi Ba-la-ñeà-moäc-xoa, oai nghi haønh xöû ñaày ñuû; ñoái vôùi nhöõng toäi vi teá hay sanh loøng sôï haõi, thoï trì hoïc giôùi. Ñoù goïi laø phaùp thöù nhaát mang laïi nhieàu lôïi ích cho söï tu An- na-ban-na nieäm. “Laïi nöõa, Tyø-kheo ít muoán, ít söï vieäc, ít taùc vuï. Ñoù laø phaùp thöù hai mang laïi nhieàu lôïi ích cho söï tu An-na-ban-na nieäm. “Laïi nöõa, Tyø-kheo naøo aên uoáng bieát löôøng, khoâng ít cuõng khoâng nhieàu. Khoâng vì vieäc aên uoáng maø sanh ra tö töôûng ham muoán; luoân tinh caàn tö duy. Ñoù laø phaùp thöù ba mang laïi nhieàu lôïi ích cho söï tu An- na-ban-na nieäm. “Laïi nöõa, Tyø-kheo ñaàu ñeâm, cuoái ñeâm, khoâng ñaém say nguû nghæ, maø luoân tinh caàn tö duy. Ñoù laø phaùp thöù tö mang laïi nhieàu lôïi ích cho söï tu An-na-ban-na nieäm. “Laïi nöõa, Tyø-kheo ôû trong röøng hoang vaéng, xa lìa nhöõng nôi naùo nhieät. Ñoù laø phaùp thöù naêm mang laïi nhieàu lôïi ích cho söï tu An-na- ban-na nieäm.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 802. AN-NA-BAN-NA NIEÄM (2) Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neân tu An-na-ban-na nieäm. Neáu Tyø-kheo tu taäp An-na-ban-na nieäm, tu taäp nhieàu, thaân chæ töùc vaø taâm chæ töùc, coù giaùc, coù quaùn, tòch dieät, thuaàn nhaát, phaân minh töôûng, tu taäp ñaày ñuû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 803. AN-NA-BAN-NA NIEÄM (3)8 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Haõy tu taäp An-na-ban-na nieäm. Neáu Tyø-kheo tu taäp An-na-ban- na nieäm, tu taäp nhieàu, thaân chæ töùc vaø taâm chæ töùc, coù giaùc, coù quaùn, tòch dieät, thuaàn nhaát, phaân minh töôûng, tu taäp ñaày ñuû. Theá naøo

laø tu taäp An-na-ban-na nieäm, tu taäp nhieàu, thaân chæ töùc vaø taâm chæ töùc, coù giaùc, coù quaùn, tòch dieät, thuaàn nhaát, phaân minh töôûng, tu taäp ñaày ñuû? Tyø- kheo, nöông vaøo xoùm laøng, thaønh aáp maø ôû; saùng sôùm ñaép y, mang baùt, vaøo thoân khaát thöïc, neân kheùo hoä trì thaân, giöõ gìn caùc caên, kheùo coät taâm an truï; khaát thöïc xong trôû veà choã ôû, caát y baùt, röûa chaân xong, hoaëc vaøo trong röøng, trong phoøng vaéng, döôùi boùng caây, hoaëc nôi ñaát troáng, thaân ngoài ngay thaúng, coät nieäm tröôùc maët, caét ñöùt moïi tham aùi theá gian, ly duïc thanh tònh, ñoaïn tröø saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi, vöôït qua caùc nghi hoaëc, ñoái vôùi caùc phaùp laønh, taâm ñöôïc quyeát ñònh; vieãn ly naêm trieàn caùi voán laøm phieàn naõo taâm, khieán tueä löïc suy giaûm, laø phaàn chöôùng ngaïi, khoâng höôùng ñeán Nieát-baøn. “Nieäm hôi thôû vaøo9, coät nieäm, haõy kheùo hoïc. Nieäm hôi thôû ra10, coät nieäm, haõy kheùo hoïc. Hôi thôû daøi11, hôi thôû ngaén12. Caûm giaùc bieát toaøn thaân khi thôû vaøo, khaép toaøn thaân thôû vaøo, haõy kheùo hoïc13; caûm giaùc bieát toaøn thaân khi thôû ra, khaép toaøn thaân thôû ra, haõy kheùo hoïc. Giaùc tri taát caû söï an tònh cuûa taát caû thaân haønh khi thôû vaøo14, taát caû

8. Paøli, S.54.1. Ekadhamma. Cf. N0101(15). 9. Haùn: noäi töùc ¤º ®§. Paøli: passasati, thôû vaøo. 10. Haùn: ngoaïi töùc ¥~ ®§. Paøli: assasati, thôû ra. 11. Haùn: töùc tröôøng ®§ ªø. Paøli: dìghaö vaø assasanto dìghaö assasaømì’ ti pajaønaøti, trong khi thôû ra daøi, bieát raèng “Toâi ñang thôû ra daøi”. 12. Haùn: töùc ñoaûn ®§ u. Paøli: rassaö vaø assasanto rassaö assasaømì’ ti pajaønaøti, trong khi thôû ra ngaén, bieát raèng “Toâi ñang thôû ra ngaén”. 13. Paøli: sabbakaøyapaæisaövedì passasissaømì’ ti sikkhati, vò aáy hoïc taäp raèng, “caûm giaùc toaøn thaân toâi seõ thôû vaøo”. 14. Haùn:... nhaát thieát thaân haønh töùc xuaát töùc ¤@ ¤Á ¨ ¦æ ®§ ¥X ®§. Paøli: passaöbhayaö kaøyasaökhaøraö assasissaømì’ti sikkhati, vò aáy hoïc taäp raèng, “thaân haønh an tónh, toâi seõ thôû vaøo”.

thaân haønh an tònh thôû vaøo, haõy kheùo hoïc; giaùc tri taát caû söï an tònh cuûa taát caû thaân haønh khi thôû ra, taát caû thaân haønh an tònh thôû vaøo, haõy kheùo hoïc. Giaùc tri hyû, giaùc tri laïc, giaùc tri taâm haønh15, giaùc tri söï an tònh cuûa taâm haønh khi thôû vaøo, giaùc tri taâm haønh an tònh thôû vaøo, haõy kheùo hoïc16. Giaùc tri söï an tònh cuûa taâm haønh khi thôû ra, giaùc tri taâm haønh an tònh thôû ra, haõy kheùo hoïc. Giaùc tri taâm, giaùc tri taâm hoan hyû, giaùc tri taâm ñònh, giaùc tri taâm giaûi thoaùt khi thôû vaøo17, giaùc tri taâm giaûi thoaùt thôû vaøo, haõy kheùo hoïc. Giaùc tri taâm giaûi thoaùt khi hôi thôû ra, giaùc tri taâm giaûi thoaùt thôû ra, haõy kheùo hoïc. Quaùn saùt voâ thöôøng, quaùn saùt ñoaïn, quaùn saùt voâ duïc, quaùn saùt dieät18 khi hôi thôû vaøo, quaùn saùt dieät thôû vaøo, phaûi kheùo hoïc. Quaùn saùt dieät khi hôi thôû ra, quaùn saùt dieät thôû ra, phaûi kheùo hoïc. Ñoù goïi laø tu An-na-ban-na nieäm, thaân chæ töùc vaø taâm chæ töùc, coù giaùc, coù quaùn, tòch dieät, thuaàn nhaát, phaân minh töôûng, tu taäp ñaày ñuû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 804. ÑOAÏN GIAÙC TÖÔÛNG19 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä.

Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Haõy tu An-na-ban-na nieäm tu taäp An-na-ban-na nieäm, tu taäp

15. Haùn: giaùc tri hyû, giaùc tri laïc, giaùc tri taâm haønh Ä± ª¾ ³ß¡AÄ± ª¾ ¼Ö¡AÄ± ª¾ ¤ß ¦æ. Paøli: pìtippaæisaövedì..., sukhappaæisaövedì..., cittasaökhaørappaæisaövedì... 16. Haùn:... taâm haønh töùc nhaäp töùc... ¤ß ¦æ ®§ ¤J ®§. Paøli: passambhayaö cittasaökhaøraö passasissaømì’ti sikkhati, vò aáy hoïc raèng, “taâm haønh an tónh, toâi seõ thôû vaøo,” 17. Giaùc tri taâm, giaùc tri taâm duyeät, giaùc tri taâm ñònh, giaùc tri taâm giaûi thoaùt Ä± ª¾ ¤ß¡A Ä± ª¾ ¤ß ®®¡A Ä± ª¾ ¤ß ©w¡A Ä± ª¾ ¤ß ¸Ñ ²æ. Paøli: cittappaæisaövedì..., abhippamodayaö cittaö..., samaødahaö cittaö..., vimocayaö cittaö..., 18. Haùn: quaùn saùt voâ thöôøng... ñoaïn... voâ duïc... dieät Æ[¹î L ±`¡A Æ[¹î Â_¡A Æ[¹î L ±ý¡A Æ[¹î À. Paøli: aniccaønupassì... viraøgaønupassì... nirodhaønupassì... paæinissaggaønupassì, quaùn voâ thöôøng, quaùn ly duïc, quaùn dieät, quaùn xaû ly. 19. Paøli, S. 54. 2-5. Bojjhaíga,v.v...

nhieàu, seõ ñoaïn tröø caùc giaùc töôûng. Theá naøo tu taäp An-na-ban-na nieäm, tu taäp nhieàu, seõ ñoaïn tröø caùc giaùc töôûng? Tyø-kheo naøo nöông vaøo laøng xoùm, thaønh aáp maø ôû, noùi ñaày ñuû nhö treân… cho ñeán kheùo hoïc ñoái vôùi vieäc quaùn saùt dieät khi hôi thôû ra. Ñoù goïi laø tu taäp An-na-ban-na nieäm, tu taäp nhieàu, seõ ñoaïn tröø caùc giaùc töôûng.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö ñoaïn tröø giaùc töôûng, cuõng vaäy khoâng dao ñoäng, ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn; cuõng vaäy ñöôïc cam loä, cöùu caùnh cam loä vaø ñöôïc hai quaû, boán quaû, baûy quaû, kinh naøo cuõng noùi nhö treân.20 M KINH 805. A-LEÂ-SAÉT-TRA21 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Nhö An-na-ban-na nieäm maø Ta ñaõ giaûng daïy, caùc oâng coù tu taäp khoâng?” Luùc aáy, coù Tyø-kheo teân laø A-leâ-saét-tra, ñang ngoài ôû trong chuùng, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, söûa laïi y phuïc, laøm leã Phaät, quyø goái phaûi saùt ñaát, chaép tay baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, con ñaõ tu taäp An-na-ban-na nieäm maø Theá Toân ñaõ giaûng daïy.” Phaät baûo Tyø-kheo A-leâ-saét-tra: “OÂng tu taäp theá naøo An-na-ban-na nieäm maø Ta ñaõ giaûng daïy?” Tyø-kheo baïch Phaät: “Ñoái caùc haønh quaù khöù con khoâng luyeán tieác, caùc haønh vò lai khoâng sanh ra hoan laïc, ñoái vôùi caùc haønh hieän taïi khoâng sanh ra ñaém nhieãm; kheùo chaân chaùnh tröø dieät nhöõng töôûng veà ñoái ngaïi22 beân trong

20. Toùm taét coù baûy kinh. 21. Paøli, S. 54.6. Ariæeha. 22. Haùn: ö noäi ngoaïi ñoái ngaïi töôûng ©ó ¤º ¥~ ¹ï Ãª Q. Paøli: ajjhattaö bahidhaø ca dhammesu paæighasaóóa, tri giaùc töôûng veà tính ñoái ngaïi (tính ñoái khaùng cuûa vaät chaát, cuõng coù nghóa söï saân haän) nôi caùc phaùp noäi vaø ngoaïi.

vaø beân ngoaøi. Con ñaõ tu taäp An-na-ban-na nieäm maø Theá Toân ñaõ giaûng daïy nhö vaäy.” Phaät baûo Tyø-kheo A-leâ-saét-tra: “OÂng thaät söï ñaõ tu An-na-ban-na nieäm maø Ta ñaõ giaûng daïy, chöù chaúng phaûi khoâng tu. Song coù Tyø-kheo ñoái vôùi choã tu taäp An-na-ban-na nieäm cuûa oâng laïi coøn coù phaàn vi dieäu hôn,

vöôït troäi hôn. Nhöõng gì laø An-na-ban-na nieäm vi dieäu hôn, vöôït troäi hôn nhöõng gì An-na-ban-na nieäm tu taäp? Tyø- kheo nöông vaøo laøng xoùm, thaønh aáp maø ôû, nhö ñaõ noùi ôû treân… cho ñeán, quaùn saùt dieät thôû ra, phaûi kheùo hoïc. Naøy Tyø-kheo A-leâ-saét-tra, ñoù goïi laø An-na-ban-na nieäm vi dieäu hôn, vöôït troäi hôn nhöõng gì An- na-ban-na nieäm maø oâng tu taäp.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 806. KEÁ-TAÂN-NA23 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Hoâm aáy, vaøo saùng sôùm Ñöùc Theá Toân ñaép y, böng baùt, vaøo thaønh Vöông xaù khaát thöïc. AÊn xong, trôû veà tinh xaù, caát y baùt, röûa chaân xong, mang Ni-sö-ñaøn vaøo röøng An-ñaø, ngoài döôùi moät boùng caây, thieàn tònh ban ngaøy. Luùc baáy giôø, Toân giaû Keá-taân-na, cuõng vaøo saùng sôùm, ñaép y mang baùt vaøo thaønh Vöông xaù khaát thöïc. Xong, trôû veà caát y baùt, röûa chaân xong, mang Ni-sö-ñaøn vaøo röøng An-ñaø ngoài thieàn tònh döôùi moät boùng caây caùch Ñöùc Phaät khoâng xa; thaúng ngöôøi baát ñoäng, thaân taâm chaùnh tröïc, tö duy thaéng dieäu. Vaøo buoåi chieàu hoâm aáy, coù soá ñoâng caùc Tyø-kheo sau khi töø thieàn tònh tænh giaác, ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu daûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Caùc oâng coù thaáy Toân giaû Keá-taân-na khoâng? Caùch Ta khoâng xa, vò ñoù ñang ngoài ngay thaúng trang nghieâm, thaân taâm baát ñoäng, an truù

23. Paøli, S. 54.7. Kappina.

thaéng dieäu truù24.” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Chuùng con thöôøng xuyeân thaáy Toân giaû naøy ngoài thaúng trang nghieâm, kheùo thu nhieáp thaân mình khoâng lay khoâng ñoäng, chuyeân taâm thaéng dieäu.” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo naøo, tu taäp tam-muoäi, thaân taâm an truï, khoâng lay khoâng ñoäng, truï vaøo thaéng dieäu, thì Tyø-kheo naøy seõ ñaït ñöôïc tam-muoäi naøy maø khoâng caàn ñeán phöông tieän, tuøy theo yù muoán lieàn coù ñöôïc.”

Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Tam-muoäi gì maø Tyø-kheo ñaït ñöôïc tam-muoäi naøy thì thaân taâm baát ñoäng, an truï thaéng dieäu truï?” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo naøo nöông vaøo laøng xoùm maø ôû, saùng sôùm ñaép y mang baùt vaøo thoân khaát thöïc, aên xong trôû veà tinh xaù caát y baùt, sau khi röûa chaân xong, vaøo ngoài trong röøng, hoaëc nôi phoøng vaéng, ñaát troáng, coät nieäm tö duy… cho ñeán, quaùn saùt dieät, thôû ra, phaûi kheùo hoïc. Ñoù goïi laø Tam-muoäi, neáu Tyø-kheo naøo ngoài trang nghieâm suy tö, thaân taâm seõ baát ñoäng, an truï thaéng dieäu truï.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 807. NHAÁT-XA-NAÊNG-GIAØ-LA25 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong röøng Nhaát-xa-naêng-giaø-la26. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Ta muoán toïa thieàn trong voøng hai thaùng. Caùc Tyø-kheo

chôù neân

24.

Paøli: neva kayassa iójitaö vaø hoti phanditaö vaø, na cittassa iójitaö vaø hoti phanditaö vaø, thaân khoâng dao ñoäng, khoâng khuynh ñoäng; taâm khoâng dao ñoäng, khoâng khuynh ñoäng.

25.

Paøli, S. 54.11. Icchaønaígala.

26.

Nhaát-xa-naêng-giaø-la ¤@ °ø à ¦÷ Ã¹. Paøli: Icchaønaígala.

tôùi lui, chæ tröø Tyø-kheo ñöa thöùc aên vaø khi boá-taùt.” Sau khi Theá Toân noùi nhöõng lôøi naøy xong, lieàn ôû laïi ñaây hai thaùng ñeå thieàn toïa, khoâng moät Tyø-kheo naøo daùm tôùi lui, chæ tröø luùc 27

ñöa thöùc aên vaø boá-taùt. Baáy giôø, sau khi traûi qua hai thaùng thieàn toïa xong, Ngaøi töø thieàn tònh tænh giaác, ngoài tröôùc Tyø-kheo Taêng; baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù nhöõng xuaát gia ngoaïi ñaïo naøo ñeán hoûi caùc oâng: ‘Sa- moân Cuø-ñaøm trong hai thaùng toïa thieàn gì?’ Thì caùc oâng neân ñaùp raèng: ‘Trong hai thaùng Nhö Lai baèng An-na-ban-na nieäm an truù trong thieàn tònh tö duy. Vì sao? Vì suoát trong hai thaùng naøy Ta luoân luoân an truï tö duy nhieàu nôi nieäm An-na-ban-na. Khi hôi thôû vaøo, bieát nhö thaät nieäm hôi thôû vaøo; khi hôi thôû ra, bieát nhö thaät nieäm hôi thôû ra. Hoaëc daøi, hoaëc ngaén. Caûm giaùc toaøn thaân, bieát nhö thaät nieäm hôi thôû vaøo; caûm giaùc toaøn thaân, bieát nhö thaät nieäm hôi thôû ra. An tònh thaân haønh, bieát nhö thaät nieäm hôi thôû vaøo;… cho ñeán, dieät, bieát nhö thaät hôi thôû ra. Sau khi Ta ñaõ bieát, baáy giôø, Ta töï nghó: ‘ÔÛ ñaây vaãn coøn truï tö duy thoâ. Nay Ta sau khi ñình chæ tö duy naøy, haõy tu theâm caùc tu taäp vi teá khaùc maø an truï.’ “Roài, Ta sau khi ñình chæ tö duy thoâ, lieàn nhaäp tö duy vi teá vaø an truï nhieàu nôi ñoù maø an truï. Khi ñoù coù ba vò Thieân töû, töôùng maïo raát tuyeät dieäu, saùng sôùm, ra ñi ñeán choã Ta. Moät Thieân töû noùi nhö vaày: ‘Sa- moân Cuø-ñaøm ñaõ ñeán thôøi28.’ Laïi coù moät Thieân töû noùi: ‘Ñaây chaúng phaûi ñaõ ñeán thôøi, maø saép ñeán.’ Vò Thieân töû thöù ba noùi: ‘Chaúng phaûi ñaõ ñeán thôøi, cuõng chaúng phaûi saép ñeán, maø ñaây laø an truï tu taäp. Ñaây laø söï tòch dieät cuûa vò A-la-haùn29 vaäy’.” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù chaùnh thuyeát naøo veà Thaùnh truï30, Thieân truï31, Phaïm truï32, Hoïc truï33, Voâ hoïc truï34, Nhö Lai truï35; vaø hieän phaùp laïc36 truï cuûa

27.

Haùn: nhò nguyeät ¤G ¤ë. Paøli: temaøsaö, ba thaùng.

28.

Haùn: thôøi ñaùo ®É ¨ì. Coù leõ Paøli: kaølagata, cheát.

29.

Trong baûn: A-la-ha tòch dieät ªü Ã¹ ¶F ±I À .

30.

Thaùnh truï ¸t ¦í¡F Paøli: ariyavihaøra.

31.

Thieân truï ¤Ñ ¦í¡F Paøli: dibbavihaøra.

32.

Phaïm truï ±ë ¦í¡F Paøli: brahmavihaøra.

33.

Hoïc truï ¾Ç ¦í¡F Paøli: sekhavihaøra.

Thaùnh nhaân voâ hoïc maø haøng höõu hoïc chöa ñöôïc seõ ñöôïc, chöa ñeán seõ ñeán, chöa chöùng seõ chöùng; ñoù laø noùi veà An-na-ban-na nieäm. Ñaây laø chaùnh thuyeát. Vì sao? Vì An-na-ban-na nieäm laø Thaùnh truï, Thieân truï, Phaïm truï... cho ñeán Voâ hoïc hieän phaùp laïc truù." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 808. CA-MA37 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn caây Ni-caâu-luaät taïi Ca-tyø-la-vieät38. Baáy giôø coù Ma-ha-nam doøng hoï Thích39 ñeán choã Toân giaû Tyø-kheo Ca- ma40, ñaûnh leã döôùi chaân Tyø-kheo Ca-ma, roài ngoài lui qua moät beân, thöa Tyø-kheo Ca-ma raèng: "Theá naøo, Toân giaû Ca-ma, coù phaûi baäc Hoïc truï41 töùc laø Nhö Lai truï khoâng? Hay Hoïc truï khaùc, Nhö Lai truï khaùc?" 42

Tyø-kheo Ca-ma ñaùp raèng: "Naøy Ma-ha-nam, Hoïc truï khaùc, Nhö Lai truï khaùc. Ma-ha-nam, Hoïc truï laø do ñoaïn tröø naêm trieàn caùi maø an truï nhieàu43. Nhö Lai truï ñoái vôùi naêm trieàn caùi ñaõ ñoaïn, ñaõ bieán tri, chaët ñöùt goác reã cuûa noù, nhö chaët ñaàu caây ña-la, laøm cho khoâng coøn sanh tröôûng nöõa, ôû ñôøi vò lai trôû thaønh phaùp baát sanh.

34.

Voâ hoïc truï L ¾Ç ¦í¡F Paøli: asekhavihaøra.

35.

Nhö Lai truï ¦p ¨Ó ¦í¡F Paøli: tathaøgatavihaøra.

36.

Hieän phaùp laïc truï ²{ ¡F Paøli: diææhadhammasukhavihaøra.

37.

Paøli, S.54.12. Kaíkheyya.

38.

Ca-tyø-la-vieät Ni-caâu-luaät thoï vieân { Ïi Ã¹ ¶V ¥§ ©ë «ß ¹Ø ¶é. Paøli: Kapilavatthusmiö nigrodhaøraøme.

39.

Thích thò Ma-ha-nam ÄÀ ¤ó ¼ ¶F ¨k. Paøli: Mahaønaømo sakko.

40.

Ca-ma Tyø-kheo { ¼ ¤ñ ¥C. Baûn Paøli: aøyasmaø Lokasakaöbhiyo.

41.

Hoïc truï ¾Ç ¦í. Paøli: sekhavihaøra.

42.

Xem cht.35, kinh 807.

43.

Paøli: bhikkhuø sekhaø... te paóca nìvaraòe pahaøya viharanti, caùc Tyø-kheo höõu hoïc an truï sau khi ñoaïn tröø naêm trieàn caùi.

“Moät thôøi, Theá Toân ôû trong röøng Nhaát-xaø-naêng-giaø-la44. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: ‘Ta muoán ôû trong röøng Nhaát-xaø-naêng-giaø- la naøy thieàn toïa trong voøng hai thaùng45, Tyø-kheo caùc oâng chôù tôùi lui, chæ tröø Tyø-kheo ñöa thöùc aên vaø luùc boá-taùt, noùi ñaày ñuû nhö tröôùc... cho ñeán Voâ hoïc hieän phaùp laïc truï.’ Naøy Ma-ha-nam, vì vaäy cho neân bieát, Hoïc truï khaùc, Nhö Lai truï khaùc.” Sau khi Ma-ha-nam thuoäc doøng hoï Thích nghe nhöõng gì Tyø-kheo Ca-ma ñaõ noùi, hoan hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 809. KIM CÖÔNG46 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong röøng Taùt-la-leâ, caïnh soâng Baït-caàu-ma taïi tuï laïc Kim cöông47. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân vì caùc Tyø-kheo noùi veà baát tònh quaùn, khen ngôïi baát tònh quaùn raèng: “Caùc Tyø-kheo neân tu taäp baát tònh quaùn; tu taäp baát tònh quaùn nhieàu thì seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn.” Caùc Tyø-kheo sau khi ñaõ tu taäp baát tònh quaùn roài, ñeàu raát chaùn sôï thaân naøy, hoaëc duøng ñao töï saùt, hoaëc uoáng thuoác ñoäc, hoaëc duøng daây töï vaãn, hoaëc lao ñaàu vaøo vaùch nuùi töï saùt, hoaëc nhôø Tyø-kheo khaùc gieát. Coù Tyø-kheo kia sanh loøng cöïc kyø nhaøm chaùn söï baát tònh xaáu xa48, neân ñeán choã con Phaïm chí Loäc Laâm49 noùi vôùi ngöôøi con Phaïm chí Loäc Laâm raèng: “Hieàn thuû! Ngöôøi laøm ôn gieát toâi, y baùt xin taëng laïi oâng.”

44.

Xem kinh 807.

45.

Xem cht.27, kinh 807 treân.

46.

Paøli, S. 54.9. Vesaøli. Tham chieáu, Töù phaàn quyeån 2, Taêng kyø quyeån 4, Nguõ phaàn quyeån 2; Mahavagga iii.68.

47.

Kim cöông tuï laïc Baït-caàu-ma haø traéc Taùt-la-leâ laâm ª÷ è »E ¸¨ ¶[¨D ¼ ªe °¼ ÂÄ ±ù ªL. Baûn Paøli: Vesaøliyaö... Mahaøvane Kuøæaøgaøraaølaøyaö.

48.

Haùn: baát tònh aùc loä ¤£ ²b ´c ÅS. Paøli: asubha.

49.

Loäc Laâm phaïm chí töû ³À ªL ±ë §Ó ¤l. Töù phaàn: Vaät-löïc-giaø Nan-ñeà ª« ¤O ¦÷ Ãø ´£ . Thaäp tuïng: Loäc Tröôïng phaïm chí ³À §ú ±ë §Ó . Paøli: Miga-laòñika samaòakuttaka. Baûn Haùn ñoïc puttaka (con trai) thay vì kuttaka (keû giaû trang).

Baáy, ngöôøi con Phaïm chí Loäc Laâm lieàn gieát Tyø-kheo naøy, roài mang ñao ñeán bôø soâng Baït-caàu-ma50 ñeå röûa. Luùc aáy, coù Ma thieân ôû giöõa hö khoâng, khen ngôïi con Phaïm chí Loäc Laâm raèng: “Laønh thay! Laønh thay! Hieàn thuû, oâng ñöôïc voâ löôïng coâng ñöùc, coù theå khieán cho Sa-moân Thích töû trì giôùi coù ñöùc, ngöôøi chöa ñoä ñöôïc ñoä, ngöôøi chöa thoaùt ñöôïc thoaùt, ngöôøi chöa yeân nghæ khieán ñöôïc yeân nghæ, ngöôøi chöa ñöôïc Nieát-baøn khieán ñöôïc Nieát-baøn; y baùt vaø caùc thöù taïp vaät cuøng nhöõng lôïi döôõng taát caû ñeàu thuoäc veà oâng.” Sau khi con Phaïm chí Loäc Laâm nghe nhöõng lôøi khen ngôïi naøy roài, thì aùc taø kieán taêng theâm, töï nghó: ‘Hoâm nay ta ñaõ thaät söï taïo ra phöôùc ñöùc lôùn, khieán cho Sa-moân Thích töû, ngöôøi trì giôùi, coâng ñöùc, ngöôøi chöa ñoä ñöôïc ñoä, ngöôøi chöa thoaùt ñöôïc thoaùt, ngöôøi chöa yeân nghæ khieán ñöôïc yeân nghæ, ngöôøi chöa ñöôïc Nieát-baøn khieán ñöôïc Nieát- baøn; y baùt vaø caùc thöù taïp vaät cuøng nhöõng lôïi döôõng taát caû ñeàu thuoäc veà ta.’ Nghó xong tay caàm ñao beùn ñi ñeán caùc phoøng xaù, nhöõng nôi kinh haønh, phoøng rieâng, phoøng Thieàn, gaëp caùc Tyø-kheo noùi nhö vaày: “Nhöõng Tyø-kheo naøo trì giôùi coù ñöùc, ai chöa ñöôïc ñoä ta coù theå ñoä cho, ai chöa thoaùt seõ khieán cho thoaùt, ai chöa yeân nghæ seõ khieán ñöôïc yeân nghæ, chöa Nieát-baøn seõ khieán ñöôïc Nieát-baøn.” Luùc aáy, caùc Tyø-kheo ñang chaùn sôï thaân naøy, ñeàu ra khoûi phoøng noùi vôùi con Phaïm chí Loäc Laâm raèng: “Toâi chöa ñöôïc ñoä, oâng neân ñoä toâi; toâi chöa ñöôïc thoaùt, oâng neân giaûi thoaùt toâi; toâi chöa ñöôïc yeân nghæ, oâng neân khieán cho toâi ñöôïc yeân nghæ; toâi chöa ñöôïc Nieát-baøn, oâng neân khieán cho toâi ñöôïc Nieát-baøn.” Baáy giôø con Phaïm chí Loäc Laâm lieàn duøng ñao beùn gieát Tyø-kheo naøy vaø laàn löôït, gieát cheát cho ñeán saùu möôi ngöôøi. Baáy giôø, ñeán ngaøy möôøi laêm, luùc thuyeát giôùi, Ñöùc Theá Toân ngoài tröôùc ñaïi chuùng, baûo Toân giaû A-nan: “Vì lyù do gì maø caùc Tyø-kheo caøng luùc caøng ít, caøng luùc caøng giaûm, caøng luùc caøng heát nhö vaäy?” A-nan baïch Phaät raèng: “Theá Toân ñaõ vì caùc Tyø-kheo noùi veà tu baát tònh quaùn, khen ngôïi baát tònh quaùn. Khi caùc Tyø- kheo tu taäp baát tònh quaùn, ñaâm ra chaùn sôï thaân naøy, noùi ñaày ñuû… cho ñeán gieát haïi saùu möôi Tyø-kheo.

50. Baït-caàu-ma haø ¶[¨D ¼ ªe. Paøli: Vaggumudaø.

Baïch Theá Toân, vì lyù do naøy neân khieán cho caùc Tyø-kheo caøng luùc caøng ít, caøng luùc caøng giaûm, caøng luùc caøng heát. Cuùi xin Theá Toân thuyeát giaûng phaùp khaùc, ñeå cho caùc Tyø-kheo sau khi nghe xong tinh caàn tu taäp trí tueä, an laïc maø tieáp thoï Chaùnh phaùp; an vui soáng trong Chaùnh phaùp.”

Phaät baûo A-nan: “Vì vaäy, nay Ta seõ laàn löôït noùi veà söï an truï vi teá truï, tuøy thuaän maø khai giaùc, khieán phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi hay chöa khôûi ñeàu nhanh choùng laéng xuoáng. Nhö trôøi möa lôùn, nhöõng thöù buïi baëm ñaõ khôûi leân hay chöa khôûi leân ñeàu khieán cho chuùng laéng xuoáng. Cuõng vaäy, Tyø-kheo khi tu taäp an truï nôi vi teá truï, coù theå khieán caùc phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi hay chöa khôûi ñeàu laéng xuoáng. “Naøy A-nan, theá naøo laø an truï vi teá truï, tuøy thuaän maø khai giaùc, khieán phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi hay chöa

khôûi ñeàu laéng xuoáng? Ñoù laø an truï vaøo An-na-ban-na nieäm.” A-nan baïch Phaät: “Theá naøo laø tu taäp an truï vaøo An-na-ban-na nieäm, theo ñoù maø khai môû giaùc, thì nhöõng phaùp aùc baát thieän duø ñaõ khôûi hay chöa khôûi leân cuõng coù khaû naêng khieán chuùng döøng laïi?” Phaät baûo A-nan: “Neáu Tyø-kheo, nöông vaøo laøng xoùm maø ôû, nhö ñaõ noùi ñaày ñuû ôû tröôùc... cho ñeán kheùo hoïc nhö quaùn dieät khi nieäm hôi thôû ra.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû A-nan nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 810. A-NAN51 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong röøng Taùt-la-leâ, caïnh soâng Baït-caàu-ma taïi tuï laïc Kim cöông. Baáy giôø giôø Toân giaû A-nan ôû moät mình nôi vaéng, thieàn quaùn tö duy, töï nghó nhö vaày: ‘Coù moät phaùp naøo ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, khieán cho boán phaùp ñaày ñuû. Boán phaùp ñaõ ñaày ñuû roài, thì baûy phaùp ñaày ñuû. Baûy phaùp ñaõ ñaày ñuû roài, thì hai phaùp ñaày ñuû?’ Sau khi töø thieàn tònh tænh giaác, Toân giaû A-nan ñeán choã Phaät, cuùi

51. Paøli, S. 54. 13-14. AØnanda.

ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Khi con ôû moät mình nôi choã vaéng, thieàn quaùn tö duy töï nghó: ‘Coù moät phaùp naøo ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, khieán cho boán phaùp ñaày ñuû. Boán phaùp ñaõ ñaày ñuû roài, thì baûy phaùp ñaày ñuû. Baûy phaùp ñaõ ñaày ñuû roài, thì hai phaùp ñaày ñuû?’.” Phaät baûo A-nan: “Coù moät phaùp ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu,... cho ñeán hai phaùp ñaày ñuû. Nhöõng gì laø moät phaùp? Ñoù laø An-na-ban-na nieäm, ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, coù khaû naêng laøm cho boán Nieäm xöù ñaày ñuû. Boán Nieäm xöù ñaõ ñaày ñuû roài, baûy Giaùc phaàn ñaày ñuû. Baûy Giaùc phaàn ñaõ ñaày ñuû roài, minh vaø giaûi thoaùt52 ñaày ñuû. “Theá naøo laø tu taäp An-na-ban-na nieäm, thì boán Nieäm xöù ñaày ñuû? Tyø-kheo nöông vaøo laøng xoùm maø ôû... cho ñeán kheùo hoïc quaùn dieät khi nieäm hôi thôû ra. “Naøy A-nan, nhö vaäy Thaùnh ñeä töû, khi nieäm hôi thôû vaøo, hoïc nhö nieäm hôi thôû vaøo; khi nieäm hôi thôû ra, hoïc nhö nieäm hôi thôû ra. Hoaëc daøi hoaëc ngaén. Giaùc tri taát caû thaân haønh, khi nieäm hôi thôû vaøo, hoïc nhö nieäm hôi thôû vaøo; khi nieäm hôi thôû ra, hoïc nhö nieäm hôi thôû ra. Thaân haønh an tònh khi nieäm hôi thôû vaøo, hoïc nhö thaân haønh an tònh nieäm hôi thôû vaøo; thaân haønh an tònh khi nieäm hôi thôû ra, hoïc nhö thaân haønh an tònh nieäm hôi thôû ra. Thaùnh ñeä töû luùc baáy giôø, an truï chaùnh nieäm quaùn thaân treân thaân. Neáu khaùc vôùi thaân53, kia cuõng nhö vaäy, tuøy theo thaân töông töï tö duy. “Neáu coù luùc Thaùnh ñeä töû giaùc tri hyû, giaùc tri laïc, giaùc tri taâm haønh, giaùc tri taâm haønh an tònh, khi nieäm hôi thôû vaøo, hoïc nhö taâm haønh an tònh nieäm hôi thôû vaøo; taâm haønh an tònh khi nieäm hôi thôû ra, hoïc nhö taâm haønh an tònh nieäm hôi thôû ra. Thaùnh ñeä töû luùc baáy giôø, an truï chaùnh nieäm quaùn thoï treân thoï. Neáu khaùc vôùi thoï thì kia cuõng tuøy theo thoï töông töï tö duy54.

52.
Minh giaûi thoaùt ©ú ¸Ñ ²æ. Paøli: vijjaøvimutti.
53.

Haùn: dò ö thaân ²§ ©ó ¨ . Paøli: kaøyantaraøhaö aønanda etam vadaømi yadidaö assaøsa passaøsaö, tuøy thuoäc moät (trong hai) thaân, ta noùi caùi ñoù laø hôi thôû ra, hôi thôû vaøo.

54.

Haùn: dò thoï... tuøy thoï (nguyeân baûn: thaân) tæ tö duy ²§ ¨ü ... H

À ¨ü ¤ñ «ä ±© . Paøli:

“Neáu coù khi Thaùnh ñeä töû giaùc tri taâm, giaùc tri taâm hoan hyû, taâm ñònh, taâm giaûi thoaùt, khi nieäm hôi thôû vaøo, hoïc nhö taâm giaûi thoaùt nieäm hôi thôû vaøo. Taâm giaûi thoaùt khi nieäm hôi thôû ra, hoïc nhö taâm giaûi thoaùt nieäm hôi thôû ra. Thaùnh ñeä töû luùc baáy giôø, an truï chaùnh nieäm quaùn taâm nôi taâm. Neáu coù taâm khaùc, kia cuõng tuøy theo taâm töông töï tö duy. “Neáu coù khi Thaùnh ñeä töû quaùn voâ thöôøng, ñoaïn, voâ duïc, dieät, hoïc an truï quaùn nhö voâ thöôøng, ñoaïn, voâ duïc, dieät. Thaùnh ñeä töû luùc baáy giôø, an truï chaùnh nieäm quaùn phaùp treân phaùp. Neáu coù phaùp khaùc, kia cuõng tuøy theo phaùp töông töï tö duy. Ñoù goïi laø tu An-na-ban-na nieäm, thì boán Nieäm xöù ñaày ñuû.” A-nan baïch Phaät: “Khi tu taäp An-na-ban-na nieäm nhö vaäy, khieán cho boán Nieäm xöù ñaày ñuû. Theá naøo laø tu boán Nieäm xöù laøm cho baûy Giaùc phaàn ñaày ñuû?” Phaät baûo A-nan: “Neáu Tyø-kheo an truï chaùnh nieäm quaùn thaân treân thaân. Sau an truï vôùi chaùnh nieäm, coät nieäm truï yeân khoâng cho maát, baáy giôø, phöông tieän tu Nieäm giaùc phaàn. Khi ñaõ tu nieäm giaùc phaàn roài, nieäm giaùc phaàn ñöôïc ñaày ñuû. Khi nieäm giaùc phaàn ñaõ ñaày ñuû roài, ñoái vôùi phaùp maø tuyeån traïch, tö löôøng; baáy giôø phöông tieän tu Traïch phaùp giaùc phaàn. Khi ñaõ tu traïch phaùp giaùc phaàn roài, traïch phaùp giaùc phaàn ñöôïc ñaày ñuû. Sau khi ñoái vôùi phaùp ñaõ tuyeån traïch, phaân bieät, tö löôøng roài, phöông tieän tinh caàn seõ ñaït ñöôïc, luùc baáy giôø phöông tieän tu taäp Tinh taán giaùc phaàn. Khi ñaõ tu tinh taán giaùc phaàn roài, tinh taán giaùc phaàn ñöôïc ñaày ñuû. Sau khi phöông tieän tinh taán, taâm ñöôïc hoan hyû, luùc baáy giôø phöông tieän tu Hyû giaùc phaàn. Khi ñaõ tu hyû giaùc phaàn roài, hyû giaùc phaàn ñöôïc ñaày ñuû. Khi ñaõ coù hoan hyû roài, thaân taâm khinh an, luùc baáy giôø phöông tieän tu Khinh an giaùc phaàn. Khi ñaõ tu khinh an phaàn roài, khinh an giaùc phaàn ñöôïc ñaày ñuû. Sau khi thaân taâm an laïc roài ñaït ñöôïc tam-muoäi, luùc baáy giôø tu ñònh giaùc phaàn. Sau khi ñaõ tu Ñònh giaùc phaàn roài, ñònh giaùc phaàn ñöôïc ñaày ñuû. Khi ñònh giaùc phaàn ñaõ ñaày ñuû roài, tham öu theá gian bò dieät, ñaït ñöôïc xaû bình ñaúng, luùc baáy giôø phöông tieän tu Xaû giaùc phaàn.

vedanaøóóataraøhaö aønanda etaö vadaømi yadidaö assaøsa passaøsaö saødhukaö manasikaö, tuøy theo moät thoï, ta noùi caùi naøy laø hôi thôû ra, hôi thôû vaøo ñöôïc kheùo leùo taùc yù.

Sau khi ñaõ tu xaû giaùc phaàn roài, xaû giaùc phaàn ñöôïc ñaày ñuû. Ñoái vôùi thoï, taâm, phaùp treân phaùp nieäm xöù cuõng noùi nhö vaäy. Ñoù goïi laø tu boán Nieäm xöù thì baûy Giaùc phaàn seõ ñaày ñuû.” A-nan baïch Phaät: “Ñoù goïi laø tu boán Nieäm xöù, baûy Giaùc phaàn seõ ñaày ñuû. Theá naøo laø khi tu baûy Giaùc phaàn

thì minh vaø giaûi thoaùt seõ ñaày ñuû?" Phaät baûo A-nan: "Neáu Tyø-kheo tu Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Sau khi ñaõ tu nieäm giaùc phaàn roài, minh giaûi thoaùt seõ ñaày ñuû... cho ñeán khi tu xaû giaùc phaàn y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Cuõng vaäy, khi ñaõ tu xaû giaùc phaàn roài, minh giaûi thoaùt seõ ñaày ñuû. "A-nan, ñoù goïi laø moïi phaùp ñeàu tuøy thuoäc vaøo nhau, moïi phaùp ñeàu aûnh höôûng laãn nhau. Möôøi ba phaùp nhö vaäy, moät phaùp laøm taêng thöôïng, moät phaùp laø cöûa ngoõ, theo thöù lôùp tieán leân, tu taäp ñaày ñuû." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû A-nan nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 811–812. TYØ-KHEO Cuõng vaäy, nhöõng gì Tyø-kheo khaùc hoûi vaø Ñöùc Phaät hoûi caùc Tyø- kheo cuõng noùi nhö treân.55 M KINH 813. KIM-TYØ-LA56 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong röøng Kim-tyø, tuï laïc Kim-tyø-la57. Baáy giôø Theá Toân baûo Toân giaû Kim-tyø-la: "Nay Ta seõ noùi veà söï tinh taán tu taäp boán Nieäm xöù. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì oâng maø noùi."

55.

Toùm taét coù hai kinh.

56.

Paøli, S. 54.10. Kimila.

57.

Kim-tyø-la tuï laïc Kim-tyø laâm ª÷ Ïi Ã¹ »E ¸¨ ª÷ Ïi ªL. Paøli: Kimilaøyaö viharati veôuvane.

Ñöùc Theá Toân laäp laïi ba laàn nhö vaäy, trong khi Toân giaû Kim-tyø- la58 vaãn ngoài im laëng. Baáy giôø, Toân giaû A-nan noùi vôùi Toân giaû Kim- tyø-la: "Nay Ñaïi Sö nhaéc baûo thaày." Ba laàn nhö vaäy. Toân giaû Kim-tyø-la noùi vôùi Toân giaû A-nan: "Toâi ñaõ bieát, Toân giaû A-nan! Toâi ñaõ bieát, Toân giaû Cuø-ñaøm59!" Khi aáy Toân giaû A-nan baïch Phaät raèng: "Baïch Theá Toân, thaät ñuùng luùc. Baïch Theá Toân, ñaõ ñuùng luùc. Baïch Thieän Theä, xin vì caùc Tyø-kheo noùi veà tu taäp tinh taán boán Nieäm xöù. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe xong seõ phuïng haønh." Phaät baûo A-nan: "Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. "Tyø-kheo, neáu luùc nieäm hôi thôû vaøo, hoïc nhö hôi thôû vaøo;... cho ñeán luùc dieät nieäm hôi thôû ra thì, neân hoïc nhö dieät nieäm hôi thôû ra. "Baáy giôø Thaùnh ñeä töû khi nieäm hôi thôû vaøo, hoïc nhö nieäm hôi thôû vaøo;... cho ñeán thaân haønh tónh chæ khi nieäm hôi thôû ra, hoïc nhö thaân haønh tónh chæ hôi thôû ra. "Baáy giôø Thaùnh ñeä töû an truï chaùnh nieäm quaùn thaân treân thaân. Baáy giôø Thaùnh ñeä töû an truï chaùnh nieäm quaùn thaân treân thaân roài, bieát kheùo tö duy beân trong cuõng nhö vaäy." Phaät baûo A-nan: "Thí nhö, coù ngöôøi côõi xe töø phöông Ñoâng laéc lö maø ñeán, luùc baáy giôø coù giaãm ñaïp leân goø noãng khoâng?" A-nan baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, coù nhö vaäy." Phaät baûo A-nan: "Cuõng vaäy, Thaùnh ñeä töû luùc nieäm hôi thôû vaø hoïc nhö nieäm hôi thôû vaøo. Cuõng vaäy,... cho ñeán kheùo tö duy beân trong. Neáu baáy giôø Thaùnh ñeä töû giaùc tri hyû,... cho ñeán, hoïc giaùc tri yù haønh tónh chæ, Thaùnh ñeä töû an truï chaùnh nieäm quaùn thoï nôi thoï; khi Thaùnh ñeä töû ñaõ an truï chaùnh nieäm

quaùn thoï treân thoï roài, bieát kheùo tö duy beân trong

58.

Kim-tyø-la ª÷ Ïi Ã¹. Paøli: Kimila, töùc Kimbila.

59.

Cuø-ñaøm, ñaây chæ A-nan, goïi theo doøng hoï.

cuõng nhö vaäy. “Thí nhö, coù ngöôøi côõi xe töø phöông Nam ñi xe laïi. Theá naøo A-nan, noù coù giaãm ñaïp leân goø noãng khoâng?” A-nan baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, coù nhö vaäy.” Phaät baûo A-nan: “Cuõng vaäy, Thaùnh ñeä töû khi an truï chaùnh nieäm quaùn thoï treân thoï, bieát kheùo tö duy beân trong. Thaùnh ñeä töû giaùc tri taâm, taâm haân hoan, taâm ñònh, taâm giaûi thoaùt khi hôi thôû vaø hoïc nhö taâm giaûi thoaùt hôi thôû vaøo; taâm giaûi thoaùt khi hôi thôû ra, hoïc nhö taâm giaûi thoaùt hôi thôû ra. “Ñeä töû baäc Thaùnh luùc naøy soáng quaùn nieäm taâm treân taâm; khi ñeä töû baäc Thaùnh ñaõ soáng quaùn nieäm taâm treân taâm nhö vaäy roài, bieát kheùo tö duy beân trong. “Thí nhö, coù ngöôøi ñi xe töø phöông Taây laïi, coù giaãm ñaïp leân goø noãng khoâng?” A-nan baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, coù nhö vaäy.” Phaät baûo A-nan: “Cuõng vaäy, Thaùnh giaùc tri taâm… cho ñeán taâm giaûi thoaùt khi hôi thôû ra, hoïc nhö taâm giaûi thoaùt hôi thôû ra. “Cuõng vaäy, Thaùnh ñeä töû baáy giôø an truï chaùnh nieäm quaùn taâm treân taâm, bieát kheùo tö duy beân trong. Kheùo ôû nôi thaân, thoï, taâm maø dieät boû tham öu, baáy giôø, Thaùnh ñeä töû an truï chaùnh nieäm quaùn phaùp treân phaùp. Sau khi Thaùnh ñeä töû ñaõ an truï chaùnh nieäm quaùn phaùp treân phaùp nhö vaäy roài, bieát kheùo tö duy beân trong. “Naøy A-nan, thí nhö nôi ngaõ tö ñöôøng coù uï moâ ñaát, coù ngöôøi côõi xe töø phöông Baéc ñi xe laïi, coù giaãm ñaïp leân uï moâ ñaát khoâng?” A-nan baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, coù nhö vaäy.” Phaät baûo A-nan: “Cuõng vaäy, Thaùnh ñeä töû an truï chaùnh nieäm quaùn phaùp treân phaùp, bieát kheùo tö duy beân trong. “Naøy A-nan, ñoù goïi laø Tyø-kheo phöông tieän tinh taán tu boán

Nieäm xöù.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû A-nan nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 814. BAÁT BÌ60 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Haõy tu An-na-ban-na nieäm. An-na-ban-na nieäm ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu roài, thaân khoâng meät moûi, maét cuõng khoâng ñau nhöùc, tuøy thuaän quaùn an truï laïc, giaùc tri laïc, khoâng ñaém nhieãm61. “Theá naøo laø tu An-na-ban-na nieäm, thaân khoâng meät moûi, maét cuõng khoâng ñau nhöùc, tuøy thuaän quaùn an truï laïc, giaùc tri laïc, khoâng ñaém nhieãm? “Tyø-kheo khi nöông vaøo laøng xoùm maø ôû… cho ñeán quaùn dieät luùc hôi thôû ra, hoïc nhö quaùn dieät hôi thôû ra. Ñoù goïi laø khi tu An-na-ban-na nieäm, thaân khoâng meät moûi, maét cuõng khoâng ñau nhöùc, tuøy thuaän quaùn an truï laïc, giaùc tri laïc, khoâng ñaém nhieãm. Nhö vaäy, tu An-na-ban-na nieäm ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. “Tyø-kheo muoán caàu ly duïc phaùp aùc baát thieän, coù giaùc, coù quaùn, coù hyû laïc do vieãn ly sanh, chöùng vaø an truù Sô thieàn; Tyø-kheo aáy neân tu An-na-ban-na nieäm. Nhö vaäy, tu An-na-ban-na nieäm ñöôïc

quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. “Tyø-kheo muoán caàu ñeä Nhò, ñeä Tam, ñeä Töù thieàn, Töø, Bi, Hyû, Xaû, Khoâng nhaäp xöù, Thöùc nhaäp xöù, Voâ sôû höõu nhaäp xöù, Phi töôûng phi phi töôûng nhaäp xöù; ba keát hoaøn toaøn heát, ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn; ba keát ñaõ heát, tham, nhueá, si ñaõ moûng, ñaéc quaû Tö-ñaø-haøm; naêm haï phaàn keát söû ñaõ heát, ñaéc quaû A-na-haøm; ñaït ñöôïc voâ löôïng söùc thaàn thoâng, Thieân nhó, Tha taâm trí, Tuùc maïng trí, Sanh töû trí vaø Laäu taän trí; Tyø-kheo aáy

60. Khoâng meät nhoïc. Paøli, S. 54.8. Dìpa. 61. Paøli: neva kaøyo kilamati na cakkhuøni anupaødaøya ca me aøsavehi cittaö vimuccati, thaân khoâng meät moûi, maét cuõng khoâng; Ta, sau khi khoâng coøn chaáp thuû, taâm ñöôïc giaûi thoaùt khoûi caùc laäu hoaëc.

neân tu An-na-ban-na nieäm. Nhö vaäy, tu An-na-ban-na nieäm, ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 815. BOÁ-TAÙT Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät haï an cö ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø- ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø soá ñoâng caùc Thöôïng toïa Thanh vaên, an cö ôû chung quanh Theá Toân, hoaëc döôùi goác caây, hoaëc trong hang ñoäng. Khi aáy, coù soá ñoâng caùc Tyø-kheo treû ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân. Ñöùc Phaät vì caùc Tyø-kheo treû noùi phaùp, khai thò, chæ giaùo, soi saùng, laøm cho hoan hyû. Sau khi khai thò, chæ giaùo, soi saùng, laøm cho hoan hyû roài, Ngaøi ngoài im laëng. Caùc Tyø- kheo treû sau khi nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy laøm leã maø ñi. Caùc Tyø-kheo treû ñeán choã Tyø-kheo Thöôïng toïa, leã döôùi chaân Thöôïng toïa, roài ngoài moät beân. Khi aáy caùc Tyø-kheo Thöôïng toïa suy nghó nhö vaày: ‘Chuùng ta neân nhieáp thoï caùc Tyø-kheo treû naøy. Hoaëc moät ngöôøi nhaän moät ngöôøi; hoaëc moät ngöôøi nhaän moät, hai, ba hay nhieàu ngöôøi.’ Sau khi nghó nhö vaäy xong lieàn nhieáp thoï hoaëc moät ngöôøi nhaän moät ngöôøi, hoaëc nhaän hai, ba, hay nhieàu ngöôøi; hoaëc coù Thöôïng toïa… cho ñeán nhaän saùu möôi ngöôøi. Baáy giôø laø ngaøy möôøi laêm, luùc boá-taùt, Ñöùc Theá Toân traûi choã ngoài maø ngoài ôû tröôùc ñaïi chuùng. Sau khi Ñöùc Theá Toân quaùn saùt caùc Tyø- kheo xong, baûo caùc Tyø-kheo raèng: “Laønh thay! Laønh thay! Hoâm nay Ta raát hoan hyû vì caùc Tyø-kheo ñaõ laøm nhöõng vieäc chính ñaùng. Cho neân Tyø-kheo phaûi noã löïc tinh taán.” ÔÛ taïi Xaù-veä, sau khi thaùng Ca-ñeâ62 ñaõ maõn, caùc Tyø-kheo du haønh trong nhaân gian nghe raèng: ‘Ñöùc Theá Toân an cö ôû nöôùc Xaù-veä, thaùng

62. Ca-ñeâ nguyeät { ¤ë¡A Paøli: kaæææika, thöôøng chæ thaùng sau ngaøy giaûi cheá an cö.

Ca-ñeâ ñaõ maõn, may y ñaõ xong, ñaép y mang baùt ñang du haønh trong nhaân gian ôû nöôùc Xaù-veä.’ Caùc Tyø-kheo ñi daàn ñeán nöôùc Xaù-veä, sau khi caát y baùt, röûa chaân xong, ñeán choã Theá Toân, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân. Baáy giôø, Theá Toân vì caùc Tyø-kheo du haønh nhaân gian noùi phaùp khai thò, chæ giaùo, soi saùng, laøm cho hoan hyû. Sau khi khai thò, chæ giaùo,

soi saùng, laøm cho hoan hyû roài, Ngaøi ngoài im laëng. Sau khi caùc Tyø-kheo du haønh nhaân gian nghe Phaät noùi phaùp, ñeàu hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy laøm leã maø ñi. Hoï ñeán choã Tyø-kheo Thöôïng toïa, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân. Luùc naøy, caùc Tyø-kheo Thöôïng toïa nghó nhö vaày: 'Chuùng ta neân nhieáp thoï caùc Tyø-kheo du haønh nhaân gian naøy. Hoaëc moät ngöôøi nhaän moät ngöôøi, hoaëc moät ngöôøi nhaän moät, hai, ba hay nhieàu ngöôøi.' Sau ñoù lieàn nhieáp thoïï, hoaëc moät ngöôøi nhaän moät ngöôøi, hoaëc nhaän hai, ba,... cho ñeán nhaän saùu möôi ngöôøi. Coù Tyø-kheo Thöôïng toïa nhaän caùc Tyø-kheo du haønh nhaân gian giaùo giôùi, giaùo thoï, laøm kheùo bieát thöù lôùp tröôùc sau.

Baáy giôø, ngaøy möôøi laêm, ngaøy boá-taùt, Ñöùc Theá Toân traûi choã ngoài maø ngoài tröôùc ñaïi chuùng, sau khi quaùn saùt chuùng Tyø-kheo, Ngaøi baûo caùc Tyø-kheo: "Laønh thay! Laønh thay! Caùc Tyø-kheo, Ta raát hoan hyû vì caùc oâng ñaõ laøm nhöõng vieäc chính ñaùng. Caùc Tyø-kheo, chö Phaät quaù khöù, cuõng coù chuùng Tyø-kheo maø sôû haønh chính ñaùng, nhö chuùng hieän taïi naøy vaäy. Chö Phaät vò lai cuõng seõ coù chuùng vaø cuõng seõ coù nhöõng sôû haønh chính ñaùng nhö vaäy, nhö chuùng hieän taïi naøy vaäy. Vì sao? Vì caùc Tyø- kheo Tröôûng laõo trong chuùng hieän taïi naøy, coù vò ñaõ ñaéc vaø an truï ñaày ñuû Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn, Töø, Bi, Hyû, Xaû, Khoâng nhaäp xöù, Thöùc nhaäp xöù, Voâ sôû höõu nhaäp xöù, Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Coù Tyø-kheo ba keát ñaõ heát, ñaéc Tu-ñaø-hoaøn, khoâng ñoïa vaøo phaùp ñöôøng aùc, nhaát ñònh höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh giaùc, chæ coøn baûy laàn qua laïi Trôøi, Ngöôøi, cöùu caùnh heát khoå. Coù Tyø-kheo ba keát ñaõ heát, tham, thueá, si moûng, ñaéc Tö-ñaø-haøm. Coù Tyø-kheo naêm haï phaàn keát ñaõ heát, ñaéc A-na-haøm, Sanh Baùt-nieát-baøn, khoâng taùi sanh vaøo coõi ñôøi naøy nöõa. Coù Tyø-kheo ñaéc caûnh giôùi Voâ löôïng thaàn thoâng Thieân nhó, Tha taâm trí, Tuùc maïng trí, Sanh töû trí, Laäu taän trí. Coù Tyø-kheo tu quaùn baát tònh ñeå ñoaïn tham duïc, tu taâm töø ñeå ñoaïn saân nhueá, tu voâ

thöôøng ñeå ñoaïn ngaõ maïn, tu An-na-ban-na nieäm ñeå ñoaïn giaùc töôûng. "Theá naøo laø tu An-na-ban-na nieäm ñeå ñoaïn giaùc töôûng? Tyø-kheo nöông vaøo laøng xoùm maø ôû... cho ñeán quaùn dieät khi hôi thôû ra, hoïc nhö quaùn dieät hôi thôû ra. Ñoù goïi laø tu An-na-ban-na nieäm ñeå ñoaïn tröø giaùc töôûng." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 816. HOÏC (1)63 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù ba hoïc. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc64, taêng thöôïng Tueä hoïc. Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Ngöôøi ñaày ñuû ba hoïc, Laø Tyø-kheo chaùnh haïnh; Taêng thöôïng giôùi, taâm, tueä, Noã löïc sieâng ba phaùp. Duõng maõnh, thaønh trì vöõng, Luoân giöõ gìn caùc caên. Ngaøy cuõng nhö ban ñeâm, Ban ñeâm cuõng nhö ngaøy. Tröôùc laïi cuõng nhö sau, Sau laïi cuõng nhö tröôùc; Nhö treân cuõng nhö döôùi,

63. AÁn Thuaän Hoäi Bieân, “15. Töông öng hoïc,” goàm ba möôi hai kinh, soá 1104-1135 (Ñaïi Chaùnh, kinh 816-832). Khoâng coù töông ñöông Saöyutta Paøli; phaàn lôùn töông ñöông Aíguttara. 3. Quoác Dòch, quyeån 26, “7. Töông öng hoïc,” kinh soá 12577-12608 (qua moät phaàn quyeån 27), chia laøm hai phaåm, phaåm 1, kinh 12577-12593, phaåm 2, kinh 12594-12608. –Ñaïi Chaùnh, quyeån 29, kinh 816. Paøli, A. 3.89. Sikkhaø. 64. Taêng thöôïng yù ¼W ¤W N¡A töùc taêng thöôïng taâm, chæ ñònh hoïc. Paøli: adhicitta.

Nhö döôùi cuõng nhö treân.

Caùc tam-muoäi voâ löôïng,
Chieáu khaép caû caùc phöông;
Ñoù loái ñi giaùc ngoä,
Taäp töôi maùt baäc nhaát65.
Lìa boû voâ minh traùnh,
Taâm aáy kheùo giaûi thoaùt.
Ta Ñaáng Theá Gian Giaùc,
Minh haïnh ñeàu ñaày ñuû.
Truï chaùnh nieäm khoâng queân,
Taâm naøy ñöôïc giaûi thoaùt.
Khi thaân hoaïi maïng chung,
Nhö ñeøn heát daàu taét.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 817. HOÏC (2)66

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Cuõng coù ba hoïc nöõa. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc, taêng thöôïng Tueä hoïc.

“Theá naøo laø taêng thöôïng Giôùi hoïc? Tyø-kheo an truï giôùi, luaät nghi Ba-la-ñeà-moäc-xoa, ñaày ñuû oai nghi, haønh xöù, thaáy toäi nhoû nhaët sanh loøng sôï haõi, thoï trì hoïc giôùi.

“Theá naøo laø taêng thöôïng YÙ hoïc? Tyø-kheo ly duïc, ly phaùp aùc baát thieän… cho ñeán, chöùng vaø an truï ñeä Töù thieàn.

“Theá naøo laø taêng thöôïng Tueä hoïc? Tyø-kheo bieát nhö thaät veà Khoå

65. Thò thuyeát vi giaùc tích ñeä nhaát thanh löông taäp ¬O »¡ ¬° Ä± ¸ñ §Ì ¤@ ²M ²D ¶° . Paøli: tamaøhu sekkhaö paæipadaö, atho saösuddhacaøriyam, ñaây goïi laø loái ñi höõu hoïc, haønh thanh tònh. Baûn Haùn ñoïc samudaøcaøra, söï taäp khôûi, hay taäp haønh. 66. Paøli, S. 3.88. Sikkhaø.

Thaùnh ñeá naøy, bieát nhö thaät veà Taäp, Dieät, Ñaïo Thaùnh ñeá, ñoù goïi laø taêng thöôïng Tueä hoïc.” Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä nhö ñaõ noùi ôû treân. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 818. HOÏC (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù Tyø-kheo hoïc taêng thöôïng Giôùi, khoâng phaûi hoïc taêng thöôïng YÙ, taêng thöôïng Tueä. Coù vò hoïc taêng thöôïng Giôùi, taêng thöôïng YÙ, khoâng phaûi hoïc taêng thöôïng Tueä. “Thaùnh ñeä töû an truï taêng thöôïng Tueä, phöông tieän tuøy thuaän maø thaønh töïu vaø an truï, thì söï tu taäp taêng thöôïng Giôùi, taêng thöôïng YÙ cuõng seõ ñaày ñuû. Cuõng vaäy, Thaùnh ñeä töû an truï taêng thöôïng Tueä, phöông tieän tuøy thuaän maø thaønh töïu vaø an truù, thì seõ soáng theo tuoåi thoï cuûa trí tueä voâ thöôïng.”67 Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 819. HOÏC (4)68 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Hôn hai traêm naêm möôi giôùi69, cöù moãi nöûa thaùng, laïi thuyeát Ba- la-ñeà-moäc-xoa. Ñeå cho kia töï minh caàu hoïc maø hoïc, noùi ba hoïc coù theå

67.

Haùn: voâ thöôïng tueä thoï nhi hoaït L ¤W ¼z ¹Ø ¦Ó ¬¡ .

68.

Paøli, S. 3.87. Saødhika (Sikkhaø.1).

69.

Haùn: quaù nhò baùch nguõ thaäp giôùi ¹L ¤G ¦Ê ¤ ¤Q §Ù. Baûn Paøli:
diyaññhasikkhaøpadasataö, moät traêm naêm möôi ñieàu hoïc giôùi.

toång nhieáp caùc giôùi. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc vaø taêng thöôïng Tueä hoïc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 820. HOÏC (5)70 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Noùi nhö treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Theá naøo laø taêng thöôïng Giôùi hoïc? Tyø-kheo thieân troïng nôi giôùi , giôùi taêng thöôïng; khoâng thieân troïng nôi ñònh, ñònh khoâng taêng 71

thöôïng; khoâng thieân troïng nôi tueä, tueä khoâng taêng thöôïng. Ñoái vôùi töøng phaàn töøng phaàn giôùi vi teá, neáu phaïm thì theo ñoù maø saùm hoái. Vì sao? Ta khoâng noùi laø kia khoâng coù khaû naêng, neáu giôùi kia tuøy thuaän phaïm haïnh, laøm lôïi ích cho phaïm haïnh, laøm toàn taïi laâu daøi phaïm haïnh; Tyø-kheo nhö vaäy giôùi vöõng chaéc, giôùi sö luoân toàn taïi72, giôùi thöôøng tuøy thuaän maø sanh, thoï trì maø hoïc. Bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, thì seõ ñoaïn tröø ba keát laø thaân kieán, giôùi thuû vaø nghi. Ba keát naøy ñaõ ñoaïn tröø, ñaéc Tu-ñaø-hoaøn, khoâng coøn ñoïa vaøo phaùp ñöôøng aùc, nhaát ñònh seõ höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh giaùc, chæ coøn qua laïi baûy laàn Trôøi, Ngöôøi, cöùu caùnh thoaùt khoå.

Ñoù goïi laø taêng thöôïng Giôùi hoïc. “Theá naøo laø taêng thöôïng YÙ hoïc? Tyø-kheo thieân troïng giôùi, giôùi taêng thöôïng; thieân troïng ñònh, ñònh taêng thöôïng; khoâng thieân troïng tueä, tueä khoâng taêng thöôïng. Ñoái vôùi töøng phaàn töøng phaàn giôùi vi teá… cho ñeán thoï trì hoïc giôùi. Bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, ñoaïn tröø naêm haï phaàn keát, laø thaân kieán, giôùi thuû, nghi, tham duïc, saân nhueá. Naêm haï phaàn keát naøy ñaõ ñoaïn tröø, ñaéc Sanh Baùt-nieát-baøn A-na-haøm, khoâng coøn trôû laïi ñôøi naøy. Ñoù goïi laø taêng thöôïng YÙ hoïc.

70.

Paøli, A. 3.86. Sekkha.

71.

Paøli: sìlesu paripuørakaørì hoti samaødhismiö mattaso kaørì paóóaøya mattaso kaørì, nôi giôùi haønh trì toaøn phaàn, nôi ñònh, tueä haønh trì moät phaàn nhoû.

72.

Haùn: giôùi sö thöôøng truù §Ù ®v ±` ¦í. Paøli: æhitasìlo, giôùi truï vöõng.

“Theá naøo laø taêng thöôïng Tueä hoïc? Tyø-kheo thieân troïng giôùi, giôùi taêng thöôïng; thieân troïng ñònh, ñònh taêng thöôïng; thieân troïng tueä, tueä taêng thöôïng. Tyø-kheo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, taâm giaûi thoaùt duïc höõu laäu, taâm giaûi thoaùt höõu höõu laäu, taâm giaûi thoaùt voâ minh höõu laäu; giaûi thoaùt tri kieán,‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’ Ñoù goïi laø taêng thöôïng Tueä hoïc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 821. HOÏC (6)73 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Hôn hai traêm naêm möôi giôùi74, cöù moãi nöûa thaùng, laïi thuyeát Ba- la-ñeà-moäc-xoa. Neáu thieän nam töû töï theo yù muoán cuûa mình maø hoïc, Ta noùi cho ba hoïc. Neáu hoïc ba hoïc naøy, thì seõ toùm thaâu ñöôïc taát caû caùc hoïc giôùi. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc, taêng thöôïng Tueä hoïc. “Theá naøo laø taêng thöôïng Giôùi hoïc? Tyø-kheo thieân troïng nôi giôùi , giôùi taêng thöôïng; khoâng thieân troïng nôi ñònh, ñònh khoâng taêng 75

thöôïng; khoâng thieân troïng nôi tueä, tueä khoâng taêng thöôïng. Ñoái vôùi töøng phaàn töøng phaàn giôùi vi teá,… cho ñeán neân giöõ gìn hoïc giôùi. Neáu Tyø-kheo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, ñoaïn ba keát laø thaân kieán, giôùi thuû, nghi; vaø tham, nhueá, si ñaõ moûng, thaønh töïu Nhaát chuûng ñaïo76. ÔÛ vaøo ñòa vò naøy chöa phaûi laø ñaúng giaùc, neân goïi laø Tö-ñaø-hoaøn, hay goïi laø Gia-gia, goïi laø Thaát höõu, goïi laø Tuøy phaùp haønh, goïi laø Tuøy tín haønh. Ñoù goïi laø taêng thöôïng Giôùi hoïc. “Theá naøo laø taêng thöôïng YÙ hoïc? Tyø-kheo thieân troïng giôùi, giôùi

73.

Paøli, A. 3.85. Sikkhaø.

74.

Xem cht.69 kinh 819 treân.

75.

Xem cht.71 kinh 820 treân.

76.

Nhaát chuûng ñaïo ¤@ ºØ ¹D¡A quaû vò thuoäc Tö-ñaø-haøm. Paøli: ekabìja.

taêng thöôïng; thieân troïng ñònh, ñònh taêng thöôïng; khoâng thieân troïng tueä, tueä khoâng taêng thöôïng. Ñoái vôùi töøng phaàn töøng phaàn giôùi vi teá... cho ñeán thoï trì hoïc giôùi. Neáu Tyø-kheo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, ñoaïn ñöôïc naêm haï phaàn keát, laø thaân kieán, giôùi thuû, nghi, tham duïc, saân nhueá; neáu ñoaïn tröø ñöôïc naêm haï phaàn naøy coù theå ñöôïc Trung Baùt- nieát-baøn. ÔÛ ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì ñöôïc Sanh Baùt- nieát-baøn; ôû ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì ñöôïc Voâ haønh Baùt-nieát-baøn; ôû ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì ñöôïc Höõu haønh Baùt-nieát-baøn; ôû ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì ñöôïc Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn. Ñoù goïi laø taêng thöôïng YÙ hoïc. “Theá naøo laø taêng thöôïng Tueä hoïc? Tyø-kheo thieân troïng giôùi, giôùi taêng thöôïng; thieân troïng ñònh, ñònh taêng thöôïng; thieân troïng tueä, tueä taêng thöôïng. Tyø-kheo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, taâm giaûi thoaùt duïc höõu laäu, taâm giaûi thoaùt höõu höõu laäu, taâm giaûi thoaùt voâ minh höõu laäu; giaûi thoaùt tri kieán,‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’ Ñoù goïi laø taêng thöôïng Tueä hoïc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 822. NIEÁT-BAØN (1)77 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo an truï giôùi ñaày ñuû, kheùo nhieáp trì Ba-la-ñeà-moäc-xoa, ñaày ñuû oai nghi haønh xöù, thaáy nhöõng toäi vi teá hay sanh loøng sôï haõi. Tyø-kheo khi ñaõ an truï giôùi ñaày ñuû, kheùo nhieáp trì Ba-la-ñeà-moäc-xoa, ñaày ñuû oai nghi haønh xöù, thaáy nhöõng toäi vi teá hay sanh loøng sôï haõi, bình ñaúng thoï trì hoïc giôùi, khieán cho söï tu taäp Ba hoïc ñaày ñuû. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc, taêng thöôïng Tueä hoïc.

“Theá naøo laø taêng thöôïng Giôùi hoïc? Tyø-kheo giôùi thì ñaày ñuû78,

77.

Xem kinh 821.

78.

Xem cht.71 kinh 820.

nhöng ñònh ít, tueä ít; ñoái vôùi moãi moät phaàn giôùi vi teá... cho ñeán neân gìn giöõ giôùi hoïc. Neáu Tyø-kheo naøo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, thì seõ ñoaïn tröø ñöôïc ba keát ñoù laø thaân kieán, giôùi thuû vaø nghi; khi ñaõ ñoaïn tröø ba keát naøy, thì seõ ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn, khoâng coøn ñoïa vaøo ñöôøng aùc, nhaát ñònh höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh giaùc, chæ coøn baûy laàn qua laïi Trôøi, Ngöôøi, cöùu caùnh thoaùt khoå. “Theá naøo laø taêng thöôïng YÙ hoïc? Laø Tyø-kheo ñònh

ñaõ ñaày ñuû, tam-muoäi ñaõ ñaày ñuû, nhöng tueä ít; ñoái vôùi moãi moät phaàn giôùi vi teá, neáu phaïm thì theo ñoù maø saùm hoái... cho ñeán neân gìn giöõ hoïc giôùi. Neáu Tyø- kheo naøo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, thì seõ ñoaïn tröø naêm haï phaàn keát ñoù laø thaân kieán, giôùi thuû, nghi, tham duïc, saân nhueá; khi ñaõ ñoaïn tröø naêm haï phaàn keát naøy roài, ñöôïc A-na-haøm, Sanh Baùt-nieát-baøn, khoâng coøn taùi sanh vaøo ñôøi naøy. Ñoù goïi laø taêng thöôïng YÙ hoïc. "Theá naøo laø taêng thöôïng Tueä hoïc? Laø Tyø-kheo hoïc giôùi ñaõ ñaày ñuû, ñònh ñaõ ñaày ñuû, tueä ñaõ ñaày ñuû. Neáu Tyø-kheo naøo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, giaûi thoaùt duïc höõu laäu, taâm giaûi thoaùt höõu höõu laäu, giaûi thoaùt taâm voâ minh höõu laäu, giaûi thoaùt tri kieán, 'Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.' Ñoù goïi laø taêng thöôïng Tueä hoïc." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 823. NIEÁT-BAØN (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu Tyø-kheo an truï giôùi ñaày ñuû, kheùo nhieáp trì Ba-la-ñeà-moäc- xoa, ñaày ñuû oai nghi haønh xöù, thaáy nhöõng toäi vi teá hay sanh loøng sôï haõi. Tyø-kheo khi ñaõ an truï giôùi ñaày ñuû, kheùo nhieáp trì Ba-la-ñeà-moäc- xoa, ñaày ñuû oai nghi haønh xöù, thaáy nhöõng toäi vi teá hay sanh loøng sôï haõi, bình ñaúng thoï trì hoïc giôùi, khieán cho söï tu taäp Ba hoïc ñaày ñuû. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc, taêng thöôïng Tueä hoïc.

"Theá naøo laø taêng thöôïng Giôùi hoïc? Tyø-kheo giôùi ñaày ñuû79, nhöng ñònh ít, tueä ít; ñoái vôùi moãi moät phaàn giôùi vi teá... cho ñeán neân gìn giöõ giôùi hoïc. Neáu Tyø-kheo naøo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy thì seõ ñoaïn ñöôïc ba keát vaø tham, nhueá, si coøn moûng, ñöôïc Nhaát chuûng ñaïo80. ÔÛ ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì seõ ñöôïc Tö-ñaø-haøm; ôû ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì ñöôïc goïi laø Gia-gia81; ôû ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc thì, seõ ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn; ôû ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì seõ ñöôïc Tuøy phaùp haønh; ôû ñòa vò naøy neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì seõ ñöôïc Tuøy tín haønh. Ñoù goïi laø taêng thöôïng Giôùi hoïc. "Theá naøo laø taêng thöôïng YÙ hoïc? Laø Tyø-kheo ñònh ñaõ ñaày ñuû, tam-muoäi ñaõ ñaày ñuû, nhöng tueä ít; ñoái vôùi moãi moät phaàn giôùi vi teá, neáu phaïm thì theo ñoù maø saùm hoái... cho ñeán neân gìn giöõ hoïc giôùi. Neáu Tyø- kheo naøo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, thì seõ ñoaïn tröø naêm haï phaàn keát ñoù laø thaân kieán, giôùi thuû, nghi, tham duïc, saân nhueá; khi ñaõ ñoaïn tröø naêm haï phaàn keát naøy roài, thì seõ ñöôïc Trung Baùt-nieát-baøn. ÔÛ ñaây neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì seõ ñöôïc Sanh Baùt-nieát-baøn; ôû ñaây neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì seõ ñöôïc Voâ haønh Baùt-nieát-baøn; ôû ñaây neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì seõ ñöôïc Höõu haønh Baùt-nieát-baøn; ôû ñaây neáu chöa ñöôïc Ñaúng giaùc, thì seõ ñöôïc Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn. Ñoù goïi laø taêng thöôïng YÙ hoïc. "Theá naøo laø taêng thöôïng Tueä hoïc? Laø Tyø-kheo hoïc giôùi ñaõ ñaày ñuû, ñònh ñaõ ñaày ñuû, tueä ñaõ ñaày ñuû. Neáu Tyø-kheo naøo bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, thì seõ giaûi thoaùt taâm

duïc höõu laäu, giaûi thoaùt taâm höõu höõu laäu, giaûi thoaùt taâm voâ minh höõu laäu; giaûi thoaùt tri kieán, ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’ Ñoù goïi laø taêng thöôïng Tueä hoïc.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

79. Xem cht.71 kinh 820. 80. Nhaát chuûng ñaïo (Paøli: ekabìjìka), Caâu-xaù 24 goïi laø nhaát giaùn ¤@ ¶¡ , vò Thaùnh giaû coøn moät laàn taùi sanh Duïc giôùi nöõa seõ chöùng quaû A-na-haøm. 81. Gia gia (Paøli: kulaö kula), chæ vò Tu-ñaø-hoaøn coøn moät hay ba laàn taùi sanh nöõa thì ñaït Nhaát lai höôùng. Xem Caâu-xaù 24.

KINH 824. HOÏC (6)82

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Coù hai hoïc. Nhöõng gì laø hai? Ñoù laø thöôïng oai nghi hoïc vaø thöôïng Ba-la-ñeà-moäc-xoa hoïc. Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng:

Ngöôøi hoïc83, luùc hoïc giôùi,
Thaúng ñöôøng, ñi theo ñoù;
Chuyeân xeùt, sieâng phöông tieän,
Kheùo töï giöõ thaân mình.
Ñöôïc sô voâ laäu trí84,
Keá, cöùu caùnh voâ tri85;
Ñöôïc voâ tri giaûi thoaùt,
Ñaõ vöôït qua tri kieán.
Thaønh baát ñoäng giaûi thoaùt,
Caùc höõu keát dieät heát;
Caùc caên kia ñaày ñuû,
Caùc caên vui vaéng laëng.
Giöõ thaân sau cuøng naøy,
Haøng phuïc caùc ma oaùn.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

82. Paøli, A.3.84. Sekha. 83. Haùn: hoïc giaû ¾Ç ªÌ¡A töùc hoïc nhaân, chæ Thaùnh giaû höõu hoïc. Paki: sekha. 84. Paøli: khayasmiö paæhamaö óaøòaö, trong söï ñoaïn taän, trí thöù nhaát (khôûi leân). 85. Haùn: thöù cöùu caùnh voâ tri ¦¸ ¨s ³º L ª¾. Paøli: tato aóóaø anantaraø, keá ñoù, khoâng giaùn ñoaïn, chaùnh trí (khôûi leân). Baûn Haùn ñoïc aóóaøòa, voâ tri hay voâ trí, thay vì laø aóóaø: chaùnh trí (cuûa A-la-haùn).

KINH 825. HOÏC (7)86 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Hoïc giôùi seõ mang laïi nhieàu phöôùc lôïi, an truù trí tueä laø baäc treân; giaûi thoaùt kieân coá, nieäm laø taêng thöôïng. Neáu Tyø-kheo naøo ñaõ hoïc giôùi ñöôïc phöôùc lôïi; an truù trí tueä laø baäc treân; giaûi thoaùt kieân coá, nieäm laø taêng thöôïng, thì seõ khieán cho ba hoïc ñaày ñuû. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc vaø taêng thöôïng Tueä hoïc. Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Phöôùc lôïi theo hoïc giôùi, Thieàn ñònh chuyeân tö duy; Trí tueä laø toái thöôïng, Ñôøi naøy laø toái haäu. Thaân Maâu-ni cuoái cuøng, Haøng ma qua bôø kia. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 826. HOÏC (8) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät: “Naøy caùc Tyø-kheo, theá naøo laø hoïc giôùi theo phöôùc lôïi? Laø Ñaïi Sö vì caùc Thanh vaên cheá giôùi ñeå nhieáp thuû Taêng, tích cöïc nhieáp thuû Taêng, khieán ngöôøi khoâng tin, ñöôïc tin; ngöôøi ñaõ tin, taêng tröôûng loøng tin; ñieàu phuïc ngöôøi aùc; ngöôøi taøm quyù ñöôïc soáng an vui; phoøng hoä höõu laäu hieän taïi; chính thöùc ñoái trò ñöôïc ñôøi vò lai; khieán cho phaïm haïnh toàn taïi laâu daøi. Nhö Ñaïi Sö ñaõ vì Thanh vaên cheá giôùi ñeå nhieáp

86. Cf. It. 46. Sikkhaø.

thuû Taêng… cho ñeán khieán cho phaïm haïnh toàn taïi laâu daøi. Hoïc giôùi nhö vaäy nhö vaäy, haønh trì giôùi kieân coá, giôùi haèng taïi, giôùi thöôøng haønh, giöõ gìn hoïc giôùi. Ñoù goïi laø Tyø-kheo nhôø giôùi maø ñöôïc phöôùc lôïi87. “Theá naøo trí tueä laø hôn heát? Ñaïi Sö vì Thanh vaên noùi phaùp vôùi loøng ñaïi bi thöông caûm, vì nghóa lôïi, hoaëc vì an uûi, hoaëc vì an laïc, hoaëc vì an uûi, an laïc. Nhö vaäy, Ñaïi Sö vì caùc Thanh vaên noùi phaùp vôùi loøng ñaïi bi thöông caûm, vì nghóa lôïi, an uûi, an laïc. Nhö vaäy, ñoái vôùi phaùp naøo, choã naøo cuõng duøng trí tueä quaùn saùt. Ñoù goïi laø Tyø-kheo trí tueä laø hôn heát. “Theá naøo laø giaûi thoaùt kieân coá? Ñaïi Sö vì caùc Thanh vaên noùi phaùp vôùi loøng ñaïi bi thöông caûm, vì nghóa lôïi, an uûi, an laïc. Nhö vaäy, thuyeát giaûng phaùp naøo, choã naøo, nôi naøo cuõng ñem laïi ñöôïc an vui giaûi thoaùt. Ñoù goïi laø Tyø-kheo giaûi thoaùt kieân coá. “Theá naøo laø Tyø-kheo nieäm taêng thöôïng? Ngöôøi chöa ñaày ñuû giôùi thaân, chuyeân taâm coät nieäm an truï; ñieàu chöa ñöôïc quaùn saùt, thì ôû choã naøy choã kia baèng trí tueä coät nieäm an truï. Ñieàu ñaõ ñöôïc quaùn saùt, thì ôû choã naøy choã kia truøng khôûi khôûi nieäm an truï. Phaùp chöa ñöôïc xuùc, thì ôû choã naøy choã kia giaûi thoaùt nieäm an truï. Phaùp ñaõ ñöôïc xuùc, thì ôû choã naøy choã kia giaûi thoaùt nieäm an truï. Ñoù goïi laø Tyø-kheo chaùnh nieäm taêng leân. Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Phöôùc lôïi theo hoïc giôùi, Thieàn ñònh chuyeân tö duy; Trí tueä laø toái thöôïng, Ñôøi naøy laø toái haäu. Thaân Maâu-ni cuoái cuøng, Haøng ma qua bôø kia. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Kinh Thi-baø-ca nhö Phaät seõ noùi ôû sau. Cuõng vaäy, Tyø-kheo A-nan vaø Tyø-kheo khaùc hoûi, Ñöùc Phaät

hoûi caùc Tyø-kheo. Ba kinh naøy cuõng noùi nhö treân.

87. Luaät caùc boä: thaäp cuù nghóa ¤Q ¥y ¸q , möôøi muïc ñích Phaät cheá giôùi. Cf. Paøli: dasa atthavase paæicca.

M

KINH 827. CANH MA88 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Thí nhö ñieàn phu, coù ba vieïâc ñeå laøm ruoäng, phaûi kheùo tuøy theo thôøi maø laøm. Nhöõng gì laø ba? Ñieàn phu kia phaûi theo thôøi maø caøy böøa, phaûi theo thôøi maø daãn nöôùc vaøo, phaûi theo thôøi maø gieo haït. Khi ñieàn phu kia ñaõ theo thôøi caøy böøa, ñaõ daãn nöôùc, ñaõ gieo haït xuoáng roài, thì khoâng nghó raèng: ‘Muoán ngay ngaøy hoâm nay chuùng sanh tröôûng, coù quaû ngay hoâm nay, chín ngay hoâm nay, hoaëc laø ngaøy mai hay ngaøy sau.’ Nhöng naøy caùc Tyø-kheo, gia chuû kia sau khi ñaõ caøy böøa, daãn nöôùc, gieo haït xuoáng roài, tuy khoâng nghó raèng: ‘Ñang sanh tröôûng, coù quaû vaø chín ngay hoâm nay, hoaëc ngaøy mai hay ngaøy sau.’ Maø nhöõng haït gioáng kia khi ñaõ ñöôïc gieo vaøo trong ñaát, thì töï chuùng theo thôøi maø sanh tröôûng, maø coù quaû, maø chín. “Cuõng vaäy, Tyø-kheo ñoái vôùi ba hoïc naøy, phaûi kheùo tuøy thôøi maø hoïc, nghóa laø phaûi kheùo hoïc Giôùi, kheùo hoïc YÙ, kheùo hoïc Tueä; khi ñaõ hoïc chuùng roài khoâng nghó raèng: ‘Mong ta ngaøy nay khoâng khôûi leân caùc laäu, taâm kheùo giaûi thoaùt, hoaëc ngaøy mai hay ngaøy sau.’ Cuõng khoâng nghó raèng: ‘Mong coù thaàn löïc töï nhieân maø coù theå khieán cho khoâng khôûi leân caùc laäu, taâm giaûi thoaùt ngay hoâm nay, hoaëc ngaøy mai hay ngaøy sau.’ Khi ñaõ tuøy thôøi hoïc taêng thöôïng Giôùi, hoïc taêng thöôïng YÙ, hoïc taêng thöôïng Tueä roài, thì tuøy thôøi maø töï mình ñaït khoâng khôûi leân caùc laäu, taâm kheùo giaûi thoaùt. “Naøy Tyø-kheo, thí nhö gaø maùi aáp tröùng, coù theå töø möôøi cho ñeán möôøi hai ngaøy; phaûi tuøy thôøi thaêm chöøng, chaêm soùc giöõ gìn aám laïnh. Con gaø maùi aáp kia khoâng nghó raèng: ‘Ngay hoâm nay, hoaëc ngaøy mai hay ngaøy sau, ta seõ duøng moû moå, hoaëc duøng moùng caøo, ñeå cho con cuûa thoaùt ra khoûi voû moät caùch an toaøn.’ Nhöng gaø maùi aáp kia kheùo aáp con noù, tuøy thôøi chaêm soùc thöông yeâu, con cuûa noù seõ töï nhieân thoaùt ra khoûi voû an toaøn. Cuõng vaäy, Tyø-kheo kheùo hoïc Ba hoïc, tuøy theo thôøi tieát seõ töï ñaït ñöôïc khoâng khôûi leân caùc laäu, taâm kheùo giaûi thoaùt.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät

88. Paøli, S. 3.82. Sukhetta.

ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 828. LOÂ89 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Thí nhö con löøa ñi theo ñaøn boø, töï nghó raèng: ‘Ta phaùt ra tieáng boø.’ Nhöng hình daùng cuûa noù khoâng gioáng boø, maøu saéc cuõng khoâng gioáng, aâm thanh phaùt ra khoâng gioáng, maø theo ñaøn boø, roài töï cho mình laø boø, phaùt ra tieáng boø keâu, maø thaät ra khaùc boø xa!

“Cuõng vaäy, coù moät nam töû ngu si vi phaïm giôùi luaät, maø coøn ñi theo ñaïi chuùng noùi raèng: ‘Ta laø Tyø-kheo! Ta laø Tyø-kheo!’ maø khoâng hoïc taäp thaéng duïc veà taêng thöôïng Giôùi hoïc, taêng thöôïng YÙ hoïc, taêng thöôïng Tueä hoïc. Coøn theo ñaïi chuùng töï cho raèng: ‘Ta laø Tyø-kheo! Ta laø Tyø-kheo!’ Nhöng kyø thaät khaùc xa Tyø-kheo.” Roài Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Thuù cuøng moùng, khoâng söøng, Ñuû boán chaân, tieáng keâu; Ñi theo sau ñaøn boø, Luoân cho laø baïn beø. Hình daïng chaúng phaûi boø, Khoâng theå keâu tieáng boø; Cuõng vaäy, ngöôøi ngu si, Chaúng theo coät taâm nieäm. Ñoái lôøi daïy Thieän Theä, Khoâng muoán sieâng phöông tieän; Taâm bieáng nhaùc, khinh maïn, Khoâng ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng. Nhö löøa trong ñaøn boø, Maø luoân xa ñaøn boø. Kia tuy theo ñaïi chuùng,

89. Con löøa. Paøli. A. 3.81. Samaòa.

Nhöng luoân traùi taâm haønh. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 829. BAÏT-KYØ TÖÛ90 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi thoân Baït-kyø. Baáy giôø Toân giaû Baït-kyø Töû haàu beân Phaät. Baáy giôø, Toân giaû Baït-kyø Töû ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, Ngaøi ñaõ noùi hôn hai traêm naêm möôi giôùi khieán cho con nhaø toäc taùnh, cöù moãi nöûa thaùng ñeán thuyeát Ba-la-ñeà-moäc-xoa tu-ña-la, khieán con nhaø toäc taùnh tuøy yù muoán maø hoïc. Nhöng nay, baïch Theá Toân, con khoâng theå theo ñoù ñeå hoïc.” Phaät baûo Baït-kyø Töû: “OÂng coù theå tuøy thôøi maø hoïc ba hoïc ñöôïc khoâng?” Baït-kyø Töû baïch Phaät raèng: “Coù theå, baïch Theá Toân!” Phaät baûo Baït-kyø Töû: “OÂng seõ tuøy thôøi maø hoïc taêng thöôïng Giôùi, hoïc taêng thöôïng YÙ, hoïc taêng thöôïng Tueä; khi ñaõ theo thôøi sieâng naêng hoïc taêng thöôïng Giôùi, hoïc taêng thöôïng YÙ, hoïc taêng thöôïng Tueä roài, thì khoâng bao laâu caùc höõu laäu seõ ñöôïc heát, taâm giaûi thoaùt voâ laäu, tueä giaûi thoaùt, hieän taïi töï bieát taùc chöùng: ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’” Sau khi Baït-kyø Töû ñaõ nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû, tuøy hyû, laøm leã maø lui. Baáy giôø, Toân giaû Baït-kyø Töû sau khi nhaän laõnh nhöõng lôøi daïy doã, giaùo giôùi cuûa Phaät xong; moät mình ôû nôi vaéng, chuyeân tinh tö duy, nhö ñaõ noùi ôû treân… cho ñeán taâm kheùo giaûi thoaùt, ñaéc A-la-haùn.

90. Paøli, A. 3.83. Vajjiputta.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.